

רש"י

מתאוס לתשמיש: בבתי גואי. איכא דכתיב צמסתרים: הכי גרסינן ובבתי בראי ליכא והכתיב ויקרא. וכל קריאה השמעת קול היא:

לשון הגמרא לפי גירסת רש"י

גאוותה של מלכות שמים (ג) וזו איכא בכיה קמיה הקב"ה והאמר רב פפא אין עציבות לפני הקב"ה שנאמר (ד) הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו לא קשיא (ה) הא בבתי גואי הא בבתי בראי ובבתי בראי לא והא כתיב (ו) ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק שאני חורבן בית המקדש דאפילו מלאכי שלום בכו שנאמר (ז) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון: (ח) ודמע תדמע ותרד עיני

רבינו חננאל

ישראל שניטלה מהן ונתנה לעובדי כוכבים. ומקשה ומי איכא בכיה קמיה דקב"ה והא כתיב עוז וחדוה במקומו ופרקינן כי ליכא בכיה בבתי גואי ומקום הנקרא מסותרים בבתי בראי הוא. איני ויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו' הנה הקב"ה קראו לבכי. ופרקינן שאני חורבן ביהמ"ק שאפילו מלאכי שלום בכו שנאמר הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון פי' ויקרא ה' אלהים צבאות וגו' קרא אותו היום כלומר קבעו יום בכיה

לשם הקדמות ושערים שער וי' פ"ו, אבני מילואים

היא: עכ"ל רש"י. והנה גירסא זו הובא בכמה ספרים שאחר זמן רש"י ז"ל בספר העקרים מאמר ד' פ' כ"ג. בספר העקידה שער פ"ז וכן הוא ג"כ בילקוט ירמיה י"ג בפסוק במסותרים תבכה נפשי. כי גם הילקוט היה אחר זמן רש"י ז"ל כנודע בספרי חכמי חוקרי הדורות. ע' סדר הדורות סוף ח"א. אמנם מרבני רש"י ז"ל שכתב הכי גרסינן הרי מבואר שהיה לפניו גירסא אחרת. וכן כתב הרדב"ז בספר מנן דוד אות ב'. כי גירסת ספרים הישינים הוא. כאן בבתי בראי כאן בבתי גואי ובבתי גואי מי ליכא והכתיב ויקרא, וכן הוא בספר שערי צדק להר"י גיקמלייא ז"ל כגירסא הישינה ע"ש בספי' בינה. וכן כתב ג"כ רבינו טודרוס הלוי ז"ל בספר אוצר הכבוד במסכת חגיגה שם. יש ספרים שכתוב בהן בבתי בראי לא (והיא גירסת רש"י ז"ל) ואי אפי"ר לומר כן כו' ע"ש (ויש שם חיסור לשון קצת) ועתה הנה זכני לדברי רבינו חננאל הנדפס מכ"י בש"ס החדש דפוס ווילנא וכתב הוא ג"כ רק ע"פ גירסא הישינה. כמ"ש הרדב"ז. והנה ע"פ גירסת רש"י ז"ל היה סברת הגמרא מקודם. כי בבתי גואי איכא בכייה ובבתי בראי ליכא אבל לגירסא הישינה הוא בהיפך כי בבתי גואי ליכא ובבתי בראי איכא אמנם לפי המסקנא היה בחורבן ביהמ"ק הבכייה בכל מקום ובזה אין חילוק בין הגירסות אבל זולת החורבן הרי יש חילוק בין הגירסאות מהיפך אל היפך, והנה מה שמכריח לרש"י ז"ל לשנות את הגירסא הרי פשוט הוא משום שלשון במסותרים הוראתו הוא רק על בתי גואי. וע' ר"ח ז"ל שאמר. שמקום הנקרא מסותרים בבתי בראי הוא. אבל בבתי גואי ליכא בכייה. והוא לפי גירסא הישינה. אך עדיין הדבר צריך תכלין: